

Probleemformulering

Bodemdaling wordt door verschillende mensen verschillend geframed:

Bodemdaling is een lokaal landbouwprobleem dat zorgt voor zoute kwel • Door bodemdaling stijgen de kosten van waterbeheer • Bodemdaling is een kwestie van nationale veiligheid • Door bodemdaling stijgt de overstromingskans • Veenoxidatie leidt tot bodemdaling en broeikasgasemissie • Bodemdaling zorgt voor grootschalige verzilting van West- en Noord-Nederland • Bodemdaling is een technisch probleem dat met maatregelen kan worden opgelost • Bodemdaling illustreert dat de neoliberale wereldorde een land kan verwoesten • Grondbezit en democratie staan haaks op elkaar • Bodemdaling is het gevolg van grootschalige landschapsecologische chaos • In een kapitalistisch model betaalt de zwakste schakel de prijs, in dit geval de bodem • Bodemdaling is een historisch probleem • Bodemdaling is een vorm van marktfalen, een gevolg van het niet verwaarden van ecosystemendiensten • Bodemdaling is het gevolg van onvoldoende juridische bescherming voor de bodem • Door bodemdaling neemt de biodiversiteit af • De relatie tussen mens en niet-menselijke natuur is verstoord • In veel polders vindt amper bodemdaling plaats • De gevolgen van bodemdaling zijn technische problemen met elk een eigen oplossing • Het is onjuist bodemdaling als probleem of vraagstuk te framen • Bodemdaling is een hydrologisch probleem: oorzaak en gevolg liggen bij het waterbeheer • Bodemdaling is een economisch probleem: het levert kosten op • Bodemdaling is een stedelijk probleem van waterbeheer en funderingsschade • Bodemdaling is een democratisch probleem: wie bepaalt wat er gebeurt? • Bodemdaling is een filosofisch probleem, het illustreert de grenzen van het moderne denken • Bodemdaling is een vorm van falend rentmeesterschap • Het Christendom heeft met zijn dualisme het bodemdalingsvraagstuk veroorzaakt • Het bodemdalingsvraagstuk is een kans om met geld uit de emissiehandel en het waterbeheer veengebieden te herstellen tot natuurlijke ecosystemen die koolstof opslaan, biodiversiteit vergroten en recreatie bevorderen

“[O]nze dochter zit ook in het bedrijf”

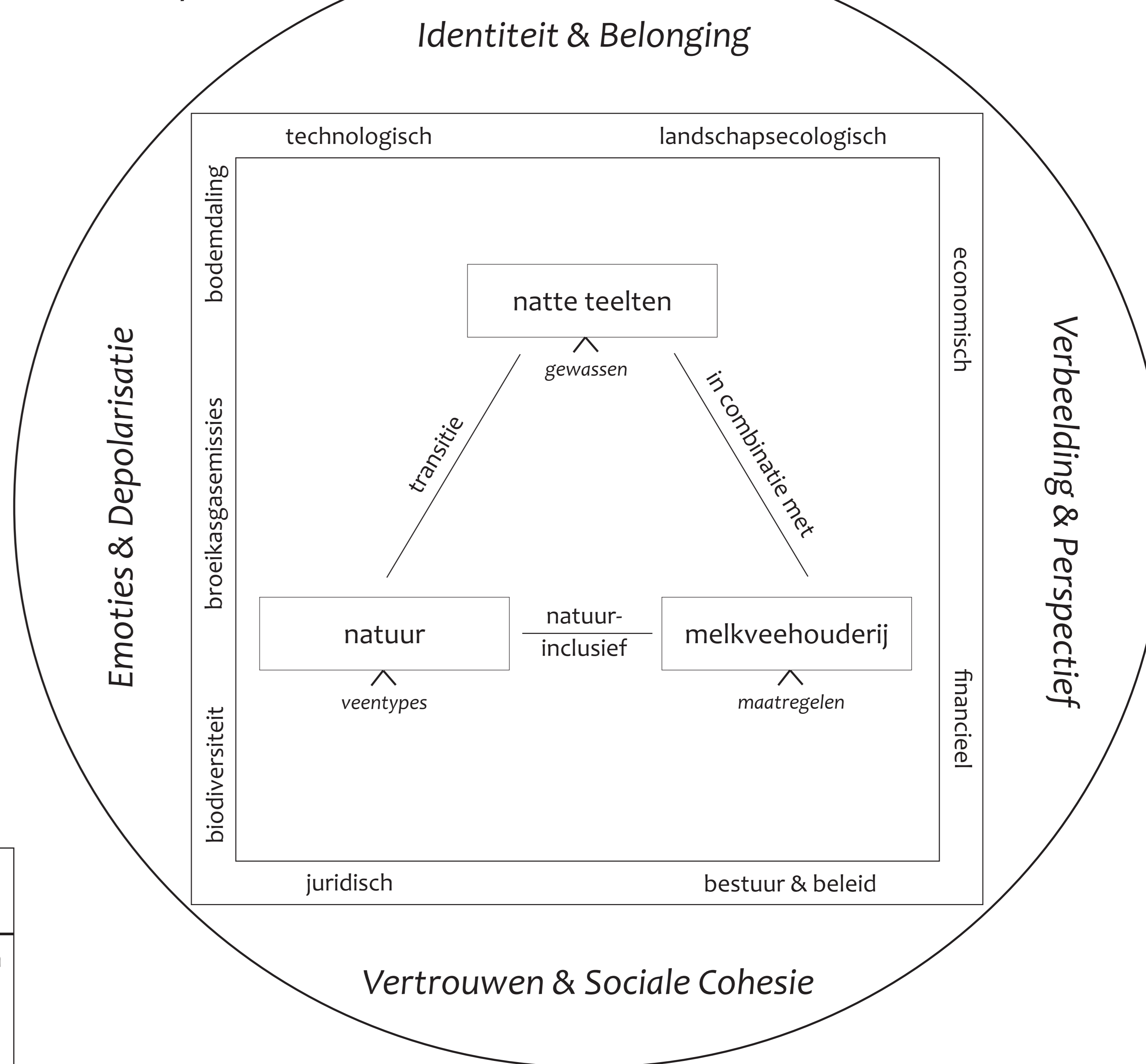
Boerin in de Middelburg-Tempelpolder

Code of conduct

Deze poster poogt verschillende visies op bodemdaling te verkennen en van daaruit op basis van verschillen in epistemologie en schaalniveau een eerste aanzet voor een sturings- en afwegingskader te formuleren. U wordt uitgenodigd om mee te denken en uw input te leveren. Bedenk dat vrijwel alles hierin politiek gekleurd is en help om al die kleuren boven tafel te krijgen. Daarom is dit een plek voor **open gesprek** en **filosofische dialoog**, niet voor debat, welles-nietesgesprekken over ‘de feiten’ of persoonlijke fijne-voeligheden.

Epistemologie	Schaalniveau	Voorbeelduitwerking
Logisch positivistisch: meten = weten “een mislukte proef bewijst dat het niet werkt” “het doel is een zelfregulerend landschap”	Landschap / Polder / Provincie / Waterschap Ruimtelijk passende keuzes: waar?	“In een polder kun je waterberging, natuur, opname van nutriënten en melkveehouderij combineren door een slimme, ruimtelijk passende combinatie van technische maatregelen, natte teelten en natuurontwikkeling.”
Engineering: optimaliseren voor bepaald(e) doel(en) “een mislukte proef geeft richting voor een betere proef”	Polder / Bedrijf / Perceel Technische aanpassingen: hoe?	“Stel je een dashboard voor waarop je kunt kiezen tussen verschillende doelen, zoals productie, broeikasgasemissie, bodemdaling, bodem- en waterkwaliteit en biodiversiteit.”
Kritisch fysisch-geografisch: hoe interacteren mens en niet-menselijke natuur? “op welke manier reflecteren proeven bestaande machtsstructuren en variabiliteit in natuurlijke omstandigheden”	Nationaal / Internationaal Strategische keuzes: wat?	“Nationale en/of internationale overheden zijn zich ervan bewust dat de ontwikkeling van netto carbon sinks op middellange termijn van belang zijn om de klimaatdoelen van 2050 te halen.” “Met het oog op de voedselproductie dient in overweging te worden genomen hoe megastallen op maatschappelijk acceptabele wijze met een variabele mate van weidegang op extensief beheerde gronden kunnen worden gerealiseerd.”
Interpretatief: wat gebeurt er? “de keuzes voor en binnen proeven zeggen iets over de belangen en idealen van de betrokken stakeholders”		

Solution Space

Uw reactie is zeer welkom: